

Vetésellenőrző készülék

Fényjelzéssel figyelmezteti a határban dolgozó traktort az esetleges vetéshibára az a szellemes készülék, amelyet egy szövetkezeti tag szerkesztett, és amelynek sorozatgyártását megkezdte az egyházaskozári Haladás Tsz. A mezőgazdasági üzemeknek mindmáig gondot okoz, hogy vetéskor a gép nem mindig adagolja egyenletesen a magot és a traktoros rendszert későn veszi csak észre a dugulást, a szemek kimaradását.

A Plesz János egyházaskozári géplakatos, többszörös újító által konstruált vetésellenőrző készülék olyan érzékeny, hogy már egyetlen szem kimaradását is jelzi a traktorosnak.

Ki, minek mestere?

A MESZÖV közreműködésével vasárnap, a Tisza Gyöngye étteremben rendezték meg a Csongrád megyei általános fogyasztási és értékesítő szövetkezetek Ki, minek mestere? vetélkedőjét.

A versenye 24-en indultak. A cukrászok közül az első helyen Kiszely András (Szent- és Vidéke ÁFESZ), a második helyen Antal Julianna (Marosmenti ÁFESZ), a harmadik helyen Rácz István (Üllési ÁFESZ) végzett. A szakácsok vetélkedőjében Szabó László (Csongrád és Vidéke ÁFESZ) lett az első. Makra Antalné (Sándorfalva és Vidéke ÁFESZ) második helyezést, Varga László (Hódmezővásárhely és Környéke ÁFESZ) harmadik helyezést ért el. A felszolgálók közül

Toth József (Mindszent és Vidéke ÁFESZ) végzett az első helyen, második Perbiró István (Csongrád és Vidéke ÁFESZ), harmadik Csonka Antal (Üllés és Vidéke ÁFESZ) lett.

A kisteleki Egység ÁFESZ felszolgálói a hétfőn tartott szövetkezeti vetélkedőn mértek össze tudásukat. A zsűri Dinnyés István teljesítményét ítélte a legjobbnak, a második helyen Székely Lajos, a harmadikon pedig Kiss Zsolt-né végzett.

A Ki, minek mestere? jövő év első negyedévében megrendezendő területi döntőjén Csongrád megyéből 14 versenyző — a három kategória első és második helyezettje — vesz részt.

Mérlegen az amatőrmozgalom I.

Színjátszás vagy csak szolgáltatás

A hatvanas évek végét, a hetvenes évek elejét tekintjük az aranykornak. Ekkortájt olyannyira fellendült az amatőr színjátszás Csongrád megyében, hogy egyik-másik produkciót, egyik-másik rendezőt már-már jobbnak ítélték a hivatásosoknál. Félre is tették a helyzetet néhányan...

Azóta, mára, sok minden megváltozott. Más idők kezdődött, a régiónk eltérő hangsúlyokkal. Úgy is mondhatni, új minőségi szakaszba lépett az amatőr mozgalom. Am nem szűnik: mindenképpen visszaesésnek kell minősíteni a fejleményeket, legalábbis részben. Hiszen ahhoz, hogy műkedvelő irodalmi színpadok szembesíteni tudják saját magukat, művészi elképzeléseiket társadalmi mozgásmóddal sokaságával — bizony elkerülhetetlenül a kínlódas-küszködés hullámvölgyei tartoznak.

Mintegy 100—150 amatőr színjátszó csoport van ma a megyében. Anélkül, hogy rangsort állítanánk, a JATE-színpad és a Minerva neve kívánczik az első helyre, már csak hagyományok miatt is: ama bizonyos fénykor elsősorban az ő teljesítményeik révén volt — annyira, amennyire — világló. Rajtuk kívül hivatalosan is „kiemeltnek” számít a diákszínjátszás tradícionális megyei fellegvára, a szentesi Horváth Mihály Gimnázium együttese, továbbá a Tömörkényi gimnázium színpada. Feltétlenül meg kell még említenünk a hódmezővásárhelyi Bethlen Gábor Gimnáziumot, a szeptemberi vasútforgalmi szakközépiskolát és Tisza-parti gimnáziumot, valamint a makói József Attila Gimnáziumot és a nagyménfőiakat. Új utakat kereső, friss és reményteljes társulatnak a SZOTE Medicus Színpadát és a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola színjátszót nevezhetjük.

Fenti röpke névsorolvasás után máris az értékelés olyan gondolj következnek, melyek sajnos alapjában és összességében határozóak meg Csongrád megye amatőr „csopórúgói”. Az a műfaji sokféleség, irányzatokban, stílusban, koncepcióban észlelhető erőteljes differenciáltság, mely önmagában véve még egyáltalán nem jelentene akadályt, a külső körülmények és az eltérő igények miatt a minőséggel, a színvonalal kapcsolatban már egymás után szállítja a kérdőjeleket.

Igen megnyugtató az iskolai színjátszócsoporthoz számunka a megyében. Sokan bennük látják a mozgalom legfőbb értelmét, legpozitívabb értékeit, jövőre nemzedéket formáló, kultúrálódást segítő hatásait. Az már egészen más kérdés, hogy a legtöbb helyen a vezető tanárok nem érdekeltek a munkában: erkölcsileg sem kellő mértékű megbecsülésnek „örvendenek”. A színjátszó csoportok, irodalmi színpadok funkciója — a

művelődési házak együtteséhez hasonlóan — gyakran túlzottan-egészségtelenül „szolgáltató jellegű”: fellépéseik ünnepségekhez, aktuális rendezvényekhez kötöttek, önálló, elmélyült munkára, következetes kigúróbb teljesítményre kevés sanszok adódik. A legtöbb csoportban nincs képzett szakember: hol vannak a vizsgázott rendezők? Gyanítható: a profivilág színpadototta el őket.

Amatőrökről lévén szó, a legerősebb igény lenne: módszertani-technikai segítségkezek innen-onnan. A hivatásos rendezők, színészek, a megyei módszertani intézet, a budapesti központi színpadok mind-mind a közelben, legalábbis látszólag. Mégis panaszokat hallani elsősorban. Igaz, az egyes csoportok között sincs kapcsolat: tapasztalatokat nemigen tudják egymással megvitatni.

Akadnak szervezeti problémák is: a különböző festívalók célok-e vagy csupán eszközök a fejlődésben, s az érdekvésviseleti szerv(ek) országosan nem kellő súllyal, nem megfelelően ellát-

mertek. Ami pedig a legfontosabbat, a színjátszóképzésről: itt már az általános és középiskolai magyartanítás bizonyos tartalmi-metodikai kérdéseit kellene feszegetnünk, a beszedtechnikától a motivációig, sőt még tovább, az óvodai oktatástól egészen a tanárképzésig.

Nem szabad megfeledkezni — a gondok hallatán különösen nem — bizonyos tényekről: az általános iskolai színjátszók szervezett képzését először éppen itt, Csongrád megyében sikerült megvalósítani. A JATE színpada egykoron Szeged nevére lett európai hírvé. A szentesi gimnázium és a Minerva színpad Közönséget teremtett. A munkásfiatalok amatőr színítevékenységét szívalóversenyek trófeái fémjelezték. S a sor még folytatható. Olyan eredmények ezek, amelyek az amatőr színjátszó mozgalom jelenlegi megyei helyzetét taglalva és a jövőre gondolva egyetlen mondatot hozhatnak csak magukkal: mindez kötelez.

Domonkos László

A Medicus Színpad sikere

Eredményhirdetéssel, ünnepélyes díjkiosztással vasárnap véget ért a balassagyarmati Madách Imre irodalmi színpadi napok: a fődíjat, a Nógrád megyei tanács vándorserlegét, valamint 12 ezer forint pénztálat Branimir Stepanovic: földbe nemült szájj című művének színre vitelért a szegedi Medicus Színpad nyerte.

A zsűri értékelése szerint az európai szocialista országok klasszikus és mai irodalmának népszerűsítését vállaló találkozó idején bemutatott minden eddigéig magasabb színvonalúak voltak. A találkozót résztvevői az ünnepség után megkoszorúzták Madách Imre balassagyarmati emlékművét.

A zajártalmak csökkentéséért

Évek óta végeznek hazánkban megfigyeléseket és kísérleteket a zajártalom formáiról, illetve megszüntetésük módjairól. A nemrégiben összegezett vizsgálati eredmények szerint a városi lakosság mintegy 30 százaléka a megengedettnél nagyobb a zajterhelés. Az egészségügyi felvilágosítás társadalmi tanácsánál — miként az MTI munkatársai tájékoztatták — a zajártalom elleni küzdelem egyelőre elég szerény eredményeinek ösztönzésére, sokasodó teendőinek meghatározására készülnek.

Dr. Benson Katalin pszichológus a témával kapcsolatban elmondta, hogy az Egészségügyi Világszervezet adatai szerint a Föld lakosságának egy százaléka halláskárosodott, és ezek felénél a zaj a kórokozó. A civilizációs betegségek, köztük a nálunk is gyakori hipertónia, neurózis és a balesetek egy részének kialakulásában sem zárható ki a zaj kellemetlen szerepe.

Minden lehetséges formában — a munkahelyeken, otthon és a közterületeken — csökkentenünk kell az egészséggkárosító zajhatásokat. Az egészségünkről — megővéséről van szó! — Zaj miatt rosszul alszunk, következetesen nem regenerá-

lódik megfelelően a szervezet, s ez már másnap ingerlékenységet, fáradtságot okoz, s ez bizonyos idő múlva állandósulhat.

A védekezésben a legfontosabb a tudatosság: mindenki tartózkodjék a felesleges zajkeltéstől, például ne böffentesse a rádióját, ne dobálja a tejeskannákat, ne csapkodja autóját aajtáját, ne bosszantson másokat a motor túrázásával. Ez semmibe sem kerül, mégis sokat számít. Egy pénz nélküli „beruházás” van szükség sok munkahelyen: magunk és mindenki érdekében ne nagy zajkeltéssel bizonygassuk, hogy dolgozunk. Ezt a témát például be lehetne iktatni a szállítók munkavédelmi oktatásába. Megvan, megkereshető — otthon ugyanúgy, mint minden munkahelyen — kinek-kinek a maga feladata a zaj elleni küzdelemben.

Most formálódna azok az elképzelések, hogy konkrétan milyen teendői legyenek ezen az egészségnevelési területen a szakszervezeteknek, a KÖJAL-oknak, az üzemorvosi hálózatnak, megfelelő propagandát fejthet ki az Autóklub a „csendesebb” közlekedésért, az Országos Egészségnevelési Intézet pedig általában a zajtalanabb környezet megteremtéséért.

Használt koporsó

Egy magányos öregasszony, aki szinte a semmiből tengette életét, megbetegedve magatehetetlenné vált, mire a tanács ápolót fogadott mellé. Az ápolót a szociális alapról fizették, míg ki nem derült, hogy az öregasszonynak 40 ezer forint van a takarékkönyvében. Ellátását ezután a saját pénzéből fedezték, de a tudta nélkül. Felépülve a betegségből addig járt az igazságot, mígnem kénytelenek voltak visszafizetni a pénzt. Nagyjából ennyi a „történet” a Használt koporsó című tévéjátéknak, melyet Mihályfy Sándor rendezett. Mint-hogy ez a mese tagadhatatlanul tartalmaz komikus elemeket, nincs okunk alapunk a rendező szemére vetni, hogy a játék derűs hangvételűre sikeredett. Más kérdés, hogy valóban derített-e a nézőket. Magam úgy találom, elég nehéz heherészni a mégoly főszóny, fukar, zsugori öregasszonyon. Bármennyire erőltet-

tik, Molière óta tudjuk, hogyan lehet az ilyesmit jól csinálni.

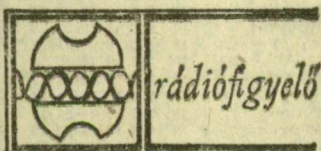
A tévéjáték írója, Galgóczi Erzsébet a paraszti, falusi élet nehézségeiről, problémáiról, múltban gyökerező és új keletű ellentmondásairól elmondott már sok érvényeset; ismeri ezt a világot, embeireit, sajátos gondolkodás és életmódjukat, múltjukat és jelenüket. Bizonyosnak látszik, hogy ez a műve nem fér a legjobbak közé, amelyekben mély rétegekbe ásott, határozott és hűséggel mutatta meg e világ tükörképét olvasóinak. A Használt koporsó inkább amolyan írói szösszenet, mely pihenőben kerül a papírra, jószíval, lehet, azért, hogy a sztori rögzüljön, ne felejtődjön, érjen, Galgóczi saját mércéje szerint majdani mű apropója lehessen.

Ez a szösszenetjelleg a tévéjátékon is fölfedezhető. Azt is mondhatnánk, rendezői és

színészi „ujjgyakorlatokat” láttunk, rutinfejlesztő képességpróbákat. Mihályfy bebizonyította, úgy is tud paraszti-témát rendezni, hogy nem-igen töpreng, gondolkodik, kinlódik — csak csinálja. Gobbi Hilda azt, hogy nehézségek nélkül tud mindig úgy játszani, ahogy megkívánják tőle; ötletei és eszközei kifogyhatatlank. Schütz Ilka, Patkós Irma és Máthé Erzsébet szerepeikben pillanatok alatt létező figurákat képesek teremteni; elképesztően rövid idő elég nekik ahhoz, hogy az általuk megszemélyesített alakokról lényegesen tudassanak: múltjukat, jelenüket, személyiségjegyeiket, kápják meg ezek a figurák egy-egy gesztussal, mimikával, kiejtett szóval. Jobban örülnék, ha mindeme valószínűség nem fecsérlődne tisztázatlan mondanivalójú, összehatásban erőtlén tévéjátékká.

S. E.

...szóval hazug

„A magyar futballnak egyetlen baja van. Az, hogy hazug. Semmi más baj nincs.” Imigyen szóla Végh Antal, az egyik vele készített interjúban.

A rádióújságban pedig hosszas, a lelkesültségtől szinte túlfűtött hangú beharangozó egy új műsorozatról, amelynek ...szóval foci lesz a címe, s első adását múlt héten csütörtökön délután hallhattuk a Petőfi rádióban. Itt aztán lesz szó mindenről. Így az ajánlás. Bundákról, anyagi juttatásokról, Dálnoki-úgyról, egy szóval most aztán mindent megmutatunk a Magyar Labdarúgó Szövetségnek és a Magyar Rádióknak első közös programjában. Olyan résztvevőkkel, akik — a korábbi telefonos adások módjára — igazán illetékesek a válaszokban: Szepesi György, az MLSZ elnöke, Zalka András elnökhelyettes, dr. Lakat Károly szövetségi kapitány, valamint Borbély Pál, a Népsport szerkesztő bizottságának tagja. A műsort pedig Szilágyi János vezeti.

Már az elején kicsit gyanús volt (hiába, évtizedes „rossz beidegződések”, ahogy a fociról is mondani szokás), hogy a műsorvezető szép sorjában találgatni kezdett. Kinek miért is lesz jó a Nagy Egymásratalálás eme éteri dokumentuma. Közvetlenül ezután szabadkozni kezdett, ne haragudjanak, hogy ennyire általános jellegű (érted: semmitmondó) kérdésekkel kezdtek, de hát ugye ezek is nagyon

fontosak, és különben is „bele kell lendülni”. (Így!) Később némi halvány utalás a kidolgozandó új premizálási rendszerre, a tévéközvetítések enyhén szóval nem gazdaságos voltára, s közben (szándékosan?) nagy szóhajtozás a háttérben. Mialatt dr. Lakat Károly a dílszórieikról beszélt, akiknek nagy megterheltséggel járó tisztes helytállásért örökre hálás lesz a szövetség.

Szilágyi János nem adta föl egykönnyen töretlen optimizmusát: nyugodtan bekonferálta, hogy a zenei szerkesztő Demjén Erzsébet buzgón integrát az üvegfal mögött, mikor szólaljon meg már végre valami muzsika, de a hölgy nyugodtan hazamehet, annyi lesz itt a kérdés...

Lett is. A bajnokságról, Nyilasiról, Bálintról, Pintér-ről, Töröcsikről A válaszok illedelmese, udvariasak, kockázatmentesek voltak. Bárki mondhatná: régen megszoktuk mindezt. Am midőn Szepesi György az olasz bajnoksággal úgy hasonlított össze a miénket, hogy kifejtette, mi lenne itt-hon, ha annyi döntetlen és oly gólszegény fordulók lennének, mint Itáliában, be kellett látnunk: van még mihez edződnünk. Kommentár helyett csak annyit tehetünk meg hozzá: emlékezzünk egy pillanatra a tavalyi argentinai olasz-magyarra... Szó volt még arról, hogyan segíthetné a magyar sportújságírás a hazai foci és az MLSZ-t, de az érin-

tettek elmondták, nem lehet okuk panaszra. Még mielőtt az örömteli hip-hip-hurral felharsanhatott volna, az utolsó kérdésre, miszerint mennyi idő alatt lehet rendet csinálni, Szepesi György két-három évet mondott.

Ennyi. Erkölcslér, morális kérdésekről, emberi-lelétkelni dolgokról-gondokról — megszámláltam — kétszer beszéltek. Kétszer, negyed mondat erejéig. A DVTK-val kapcsolatban, mondván, morálisan ők feleltek meg ellátott feladataiknak. Szemérmes bejelentéssel zárult a ...szóval foci első adása: kéthetente rendszeresen jelentkezik ezután.

...szóval foci. Szóval rádióújság, szóval nagy tántor. Szóval a hegyek változatlanul szűnek egereket. Szóval Végh Antal szóla ahogy szóla — az egyik vele készített interjúban.

D. L.

Ezüstvasárnap a kereskedelemben

Az áruházakat, a szaküzleteket vasárnap országsszerte nagy tömegek keresték fel, a látogatók számához képest viszont kevesebben vásároltak. Egyes képről számoltak be az első gyorsjelentések is, amelyek szerint hol több, hol kevesebb forgalmat bonyolítottak le a tavalyinál mind a fővárosban, mind vidéken. A játék bizonyult az ezüstva-

sárnap slágerének szinte mindenütt.

Szegeden a mintegy 50 nyitva tartó áruházban, ajándékboltban és egyéb szaküzletben ugyancsak sokan megfordultak. A legtöbbben, mintegy 10 ezren a Centrum Áruházat keresték fel, amelynek napi forgalma elérte a másfél millió forintot.